

De zegen van Simeon

Ledevaertkerk, zondag 30 december 2018

Ds. Sara Dondorp

Eerste Schriftlezing: Jesaja 61:10-11

Tweede Schriftlezing: Galaten 3:25-28

Derde Schriftlezing: Lucas 2:25-40

Inleiding

Op de zondag na Kerst wordt traditioneel gelezen over de presentatie van het kerstkind in de tempel. Daar hoort een profetenlezing bij over het Licht voor alle volken en een epistellezing die je zou kunnen samenvatten als: in Christus is er vrijheid en gelijkheid voor iedereen. We lezen van allebei een klein fragment.

Overdenking

Gemeente van Jezus Christus,

Het lied van Simeon wordt nog altijd dagelijks gezongen tijdens het avondgebed in kloosters overal ter wereld. Juist omdat het voor mij zo verbonden is met de avond, hebben we het lied vanmorgen niet gezongen. Er staan drie versies van in ons liedboek, nummers 159 a, b en c.

“Nu laat Gij, Heer mij gaan;

wat mij is toegezegd

hebt gij voldaan;

ik ga in vrede.

Mijn ogen zagen aan

hoe Gij een stralend licht

hebt op doen gaan

voor alle volken.

Een glans van heerlijkheid

ligt over Israël,

en wijd en zijd

schenkt Gij uw zegen.” (Lied 159b)

Zelf ervaar ik de lofzang van Simeon als klein, teer en kwetsbaar, terwijl er toch grootse dingen worden gezegd. Een stralend licht voor alle volken. Net als Jesaja ooit zong. Glans en heerlijkheid, redding en zegen, vrede. Niet alleen voor Israël, maar voor alle volken. Bijna klinkt het inzicht van Paulus er al in door dat in dit kind het onderscheid zal wegvallen. Onderscheid tussen bevolkingsgroepen, tussen sociale lagen, tussen mannen en vrouwen, en misschien mogen we er nu, in onze tijd nog wel aan toevoegen: tussen alle geardheden. Hoe klein ook, dit kind vertegenwoordigt redding voor iedereen.

Het zijn prachtige woorden, en toch voel ik die kwetsbaarheid. Misschien komt dat door mijn eigen herinnering aan het lied. Mijn eerste ervaring in de kloostergemeenschap van Grandchamp. Het avondgebed, elke dag om half negen, was ingetogen en stil. Er werd gelezen en gezongen, maar vooral stil gebeden. En ik hoor nog de ijle stem van één zuster die een refrein voorzong: Dans tes mains, Seigneur, je remet mon esprit... In uw handen, Heer, beveel ik mijn geest. Elke avond weer klonk dat lied, vlak voor het slapengaan. Ik herinner me dat ik onderweg in de trein naar Zwitserland had geluisterd naar Bachcantates. Vooral de Actus Tragicus. Daarin zijn enkele kruiswoorden van Jezus verwerkt. “In uw

handen beveel ik mijn geest..." gezongen door de alt. 's Nachts dwarrelde die melodie door mijn hoofd en ik vroeg mij af of wij mensen dat Jezus mochten nazeggen. Pas later realiseerde ik me dat die zuster niet zozeer Jezus nazong, als wel de profeet Simeon, die Jezus als kindje had vastgehouden. En zo komen in dat ene regeltje begin en einde bij elkaar.

Het levert een lief plaatje op. Simeon met de kleine Jezus op de arm. Maar wat hier gebeurt is zeker niet alleen maar schattig. Simeon voorziet al dat dit kind geen eenvoudig leven zal leiden. Behalve veel vreugde zal er ook veel verdriet en pijn zijn. Deze vrome man ziet de profetische rol van het kind al voor zich. Dat Simeon een oude man is, staat er niet met zoveel woorden. Zijn hele leven heeft hij naar dit kind uitgekeken, dat klinkt als een verlangen van een bijzonder lange duur. Maar Simeon wordt vooral getekend als een vrome Israëliet. Representant van Gods volk, van de wet en de profeten. Verder weten we niets over hem, zelfs niet of hij echt bestaan heeft. De evangelist vertelt over hem, jaren na Jezus' leven en sterven. Misschien heeft hij Simeon wel bedacht, als metafoor voor de velen die in de tempel komen bidden en die verlangen naar vrede. Misschien staat hij, samen met de oude profetes Anna, symbool voor het volk Israël, het volk waar Jezus uit voortkwam, het volk waar zijn leerlingen toe behoorden, maar ook zijn tegenstanders, die hem later ten val zullen brengen. De evangelist zelf heeft daar al weet van als hij schrijft. Het is alsof hij het met Simeon en Anna voor Israël wil opnemen. In Simeon en Anna was Israël getuige van Jezus' roeping. Zij zijn het die hem gezegend en bezongen hebben.

Zoals zo vaak bij nieuwe bewegingen, riep de beweging rond Jezus niet alleen veel bewondering op, maar bij anderen ook weerstand. Simeon ziet twist en tweespalt voor zich. Onenigheid. Ook daarover is bij de profeet Jesaja al te lezen. Gods heiligdom is als steen waaraan men zich stoot en een rots waarover men struikelt. (Jes. 8:14) De tempel, het heiligdom van God is een plaats van ontmoeting. Een plaats waar ontmoeting met de Eeuwige kan gebeuren. Ontmoeting die soms kwetsbaar is, soms spannend, soms risicovol. Want de Eeuwige laat zich niet voor karretjes spannen. Die plaats van ontmoeting kan versteend raken in tradities. Tradities waarbij menselijke ontmoetingen de overhand krijgen en de ontmoeting met de Eeuwige buiten beeld kan raken. De tempel kan een plek worden waar mensen op hun macht zitten. Zo hebben de mensen in Jezus' tijd de tempel ervaren. Er was een kliek van tempelpriesters die zich door Rome liet leiden. Die was gehaat bij gewone mensen. Jezus moet een soort haat-liefdeverhouding met de tempel hebben gehad. Het is de plek bij uitstek om God de Vader te ontmoeten, maar ook een plek die in handen was van religieuze autoriteiten. Van hoogwaardigheidsbekleders en machthebbers. Terwijl Jezus het altijd opneemt voor mensen aan de rand, voor mensen die normaal niet meetellen: armen, zieken, kleinen, verstotenen, maar ook een rijke tollenaar die verlangt om gezien te worden als mens. Jezus treedt buiten gebaande paden, hij voldoet niet aan verwachtingen. Hij neemt het op voor mensen die er niet bij horen. Daar kunnen autoriteiten over het algemeen slecht tegen. Tweespalt, twist, val en opstanding... Jezus zal over het Koningschap van God verkondigen. Dat is niet goedkoop of makkelijk. Het levert weerstand op. Vallen en opstaan en weer verder gaan. Juist dat is het Messiaanse: dat hij de weg blijft gaan, door de weerstand heen, door de versteende krachten heen. Het is vaak een moeilijke weg, maar ook de rechtvaardige weg. Dat is wat Simeon voor zich ziet. Of wat de evangelist hem voor ogen geeft te zien. Jezus' leven begint niet alleen in een roze wolk van vreugde en blijdschap.

In de tempel lijkt er een luikje open te gaan naar Jezus' toekomst. Zijn weg van redding, heling en genezing is geen gladde weg. Maar misschien zou je kunnen zeggen dat zelfs de stenen op de weg uiteindelijk zegen in zich zullen dragen. Als Simeon is uitgesproken komt

daar de oude Anna. Van haar horen we wel dat ze heel oud is. Ook zij is vroom en ook zij hoort bij de tempel, waar ze altijd is. Zij zegent God en het kind en allen om hem heen. Hoe zwaar zijn weg ook zal zijn, het zal een gezegende weg zijn. Die zegen, die mogen wij indirect ook meedragen. Zo denk ik dat het lied van Simeon in kloosters ervaren wordt: elke avond wordt het gezongen als uiting van vertrouwen. Deze dag is voorbij, wij leggen hem in vertrouwen voor God. Wat voor moeilijkheden we ook tegen zullen komen, ook de hobbels en stenen op de weg vallen onder de zegen. Omdat God juist daar bij mensen aanwezig wil zijn. Op die manier zouden wij morgenavond het lied kunnen zingen als afsluiting van het jaar: we leggen het in vertrouwen voor God. Vertrouwen dat onze toekomst in Gods hand ligt. En zo, als vertrouwen en als zegen, denk ik dat Dietrich Bonhoeffer de drempel naar het nieuwe jaar ervaren kan hebben. Hij schreef zijn nieuwjaarslied in gevangenschap. Afscheiden van zijn dierbaren en met een grauwe toekomst voor ogen. Op dat moment kon hij nog niet weten dat hij het einde van de oorlog zelf niet mee zou maken. Toch schreef hij een lied van zegen, van warmte en van vertrouwen. Een prachtig lied om te zingen op de drempel van het nieuwe jaar:

“In goede machten liefderijk geborgen
verwachten wij getroost wat komen mag.
God is met ons des avonds en des morgens,
is zeker met ons elke nieuwe dag.” (Lied 511: 7)

Amen